

datum college: 19 december 2023
adviseur: 
team: Beleid en Projecten
portefeuillehouder: A.W.M. Schoorl
staf:

raad: Ja, raadsinformatiebrief
openbaar: Ja
registratie nr.: D/2023/598583
zaaknummer Z/2023/407663

onderwerp:

Eindrapportage gemeenten Heemskerk en Uitgeest. Locatiekeuze opvang en huisvesting asielzoekers (AZC).

samenvatting:

Aan onderzoeksbureau BMC is de opdracht verstrekt om als onafhankelijk adviseur in de gemeenten Heemskerk en Uitgeest locaties te toetsen op geschiktheid voor de opvang van asielzoekers en hier advies over te formuleren. Voorgesteld wordt om het eindrapportage dat is opgesteld door BMC vast te stellen.

voorgesteld besluit:

Het college besluit:

1. Het eindrapportage 'Locatiekeuze opvang en huisvesting asielzoekers (AZC)' voor de gemeenten Heemskerk en Uitgeest vast te stellen;
2. De BPL-procedure (Bijzonder Provinciaal Landschap) te starten bij de Provincie Noord-Holland om een tijdelijke ontheffing aan te vragen;
3. Het rapport aan te bieden aan de raad met bijgevoegde raadsinformatiebrief.

1. Inleiding

In de loop van 2022 is de asielketen in Nederland vastgelopen. In de voorgaande jaren stagneerde de instroom van asielzoekers, mede door de coronapandemie. Het aantal opvangplekken werd daarop naar beneden aangepast. Na corona liep de instroom van asielzoekers snel op, onder andere door gezinshereniging. Door de grote instroom van asielzoekers en de vertraagde doorstroom van vergunninghouders als gevolg van de beperkte beschikbaarheid van woningen, ontstond er een groot tekort aan opvangplekken. Dit leidde in het voorjaar van 2023 tot een opvangcrisis. Hierop is door het Rijk geacteerd. Het Rijk heeft aan de 25 veiligheidsregio's een inspanning gevraagd om tijdelijke crisisnoodopvang voorasielzoekers te realiseren.

Recent is het wetsvoorstel Wet 'gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (Spreidingswet) gepubliceerd. Onderdeel van deze wet is de taak voor gemeenten om permanente opvanglocaties voor asielzoekers, AZC's, te realiseren. Deze opgave is geadresseerd aan de veiligheidsregio. Vanuit de regio Kennemerland ligt – ondanks het feit dat de genoemde wet nog steeds een voorstel is – een urgent verzoek aan alle gemeenten in de regio om (een) AZC-locatie(s) beschikbaar te stellen.

Aan onderzoeksbureau BMC is de opdracht verstrekt om als onafhankelijk adviseur in de gemeenten Heemskerk en Uitgeest locaties te toetsen op geschiktheid voor de opvang van asielzoekers en hier advies over te formuleren. Voorgesteld wordt om het eindrapportage dat is opgesteld door BMC vast te stellen.

2. Kader

2.1 Wet- en regelgeving

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

-Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asiel- opvangvoorzieningen, kortweg de spreidingswet

2.2 Lokaal beleid/ bestuurlijke doelen

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende politieke dossiers:

Op 18 juli 2023 is het Definitief Regioplan Kennemerland Opvang Asielzoekers door het college vastgesteld. In dit regioplan is opgenomen dat de opgave voor permanente opvangplekken voor de gemeente Uitgeest 51 en voor de gemeente Heemskerk 149 bedraagt.

3. Onderbouwing

3.1 Toelichting op het advies

Aanleiding

In de loop van 2022 liep de asielketen vast. Aan gemeenten zijn inspanningen gevraagd om mee te helpen aan een wettelijke basis voor regionale spreiding van de opvang van asielzoekers en het aandragen van locaties.

Met het 'Definitief Regioplan Kennemerland Opvang Asielzoekers' (vastgesteld op 18 juli jl.) sorteren we in Kennemerland voor op de wettelijke taakstellingen en wijzen we mogelijke opvanglocaties aan.

De gemeenten Uitgeest en Heemskerk zien geen mogelijkheden om binnenstedelijk een AZC te ontwikkelen, binnen de gemeentegrenzen. Beide gemeenten zien alleen mogelijkheden in het buitengebied, echter heb je hier te maken met Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Naast de motivering dat ter plaatse geldende kernkwaliteiten niet worden aangetast met een ruimtelijke ontwikkeling op een BPL-locatie, moet uit een locatieonderzoek blijken dat er geen binnenstedelijke opties zijn voor de realisatie van de ontwikkeling. Voorkeur van de provincie is dan een locatie in Landelijk Gebied zonder BPL. Mocht dit ook geen optie zijn, dan is een ontheffingsaanvraag mogelijk. Om zo een ontheffingsaanvraag te kunnen doen

heeft een gedeputeerde van de Provincie Noord-Holland aangegeven dat een uitgebreider locatieonderzoek moet plaatsvinden om de Statenleden te overtuigen van de noodzaak van een AZC-locatie in BPL-gebied.

Eindrapportage gemeenten Heemskerk en Uitgeest 'Locatiekeuze opvang en huisvesting asielzoekers (AZC)'.

Aan onderzoeksbureau BMC is de opdracht verstrekt om als onafhankelijk adviseur in de gemeenten Heemskerk en Uitgeest locaties te toetsen op geschiktheid voor de opvang van asielzoekers en hier advies over te formuleren. Met dit uitgebreide locatieonderzoek wordt in de wens van de provincie voorzien.

Advies BMC

BMC acht één van de zes onderzochte locaties in potentie geschikt voor de exploitatie van een AZC. Het betreft de percelen 39 en 1221, in eigendom van de gemeente Heemskerk, in grondgebied van de gemeente Uitgeest (zie onderstaande kaartjes). Deze locatie biedt voldoende exploitatieruimte, waardoor het mogelijk is om een AZC voor de geschatte opgave van 200 personen te realiseren.

De doorslaggevende argumenten zijn dat er geen stedenbouwkundige en/of architecturale belemmeringen zijn. De woonwijk die het dichtst grenst aan deze locatie ligt excentrisch. Het aantal bewoners in de directe omgeving is beperkt. Dit betekent dat de overlast bij een juiste inzet van sociaal beheer tot een minimum beperkt kan worden. Dit is een essentieel onderdeel van het exploitatieplan. De grootte van locatie 3 geeft daarnaast de mogelijkheid de locatie zo in te richten dat deze voldoet aan de eisen die door de exploitant, het COA, worden gesteld. Het vestigen van een AZC op deze locatie kan gunstig zijn voor vluchtelingen die traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt en geeft hen de kans om tot rust te komen in een rustige, niet-stedelijke omgeving.

3.2 Regionale samenwerking en couleur locale

De gemeenten Uitgeest en Heemskerk trekken gezamenlijk op om een permanente opvanglocatie voor asielzoekers, AZC, te realiseren. In opdracht van beide gemeenten is het eindrapport door BMC opgesteld.

4. Risico's

1. Realisatietermijnen zijn onzeker

De realisatietermijnen die leiden tot daadwerkelijke ingebruikname van locaties kennen in de praktijk de nodige onzekerheden. Dat kan betekenen dat geplande realisatietermijnen gedurende het proces niet worden gehaald. De gemeenten willen zich inspannen om aanvullende opvangmogelijkheden aan te bieden voor de tussentijd dat de permanente azc-locaties gereed gemaakt worden. Daarbij worden de bestaande tijdelijke plaatsen benut. We werken gezamenlijk aan tijdelijke tussenoplossingen als tegemoetkoming.

2. Het draagvlak voor asielopvang vraagt veel aandacht

De komst van asielzoekers leidt bij omwonenden en belanghebbenden tot vragen en soms tot onrust. Een goede lokale communicatie- en informatievoorziening is dan ook noodzakelijk om dit te verminderen.

3. Bijzonder Provinciaal Landschap

De locatie ligt in Bijzonder Provinciaal Landschap, waarvoor een ontheffing nodig is voor ruimtelijke ontwikkeling. Het kan zijn dat de provincie hier niet aan meewerkt. Mocht dit het geval zijn dan resten er drie alternatieven. Ten eerste zal de gemeente opnieuw op zoek moeten gaan naar een alternatieve locatie om aan de opgave te kunnen voldoen. Ten tweede, de gemeente kan in gesprek met andere gemeenten in de regio om taakstellingen uit te wisselen. Ten derde bestaat de mogelijkheid dat bij inwerkingtreding van de spreidingswet, het Rijk zijn aanwijzingsbevoegdheid toepast en de gemeente verplicht om mee te werken. Tot slot is het wel zo dat de lokale opgave voor het opvangen van 51 asielzoekers in de gemeente Uitgeest, zoals genoemd in het Regionaal Plan, alsnog gerealiseerd dient te worden ook als er geen geschikte locatie

te vinden is binnen de gemeentegrenzen van Uitgeest.

5. Alternatieven

n.v.t.

6. Financiële gevolgen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het vinden van locaties voor asielopvang en draagt deze over aan het COA. Het COA draagt dan ook alle kosten met betrekking tot de verwerving van de locatie, de inrichting en de exploitatie van de locatie. Ook gemeenten maken kosten voor de implementatie van het Transitieplan Crisisnoodopvang en de spreidingswet (betreft ambtelijke kosten). Hiervoor is nog geen landelijke financiële regeling afgesproken. Wel heeft het Rijk inmiddels opdracht gegeven aan AEF om hier onderzoek naar te doen.

De kosten voor het uitgevoerde onderzoek worden onder de gemeente Heemskerk en Uitgeest naar rato van het aantal op te vangen asielzoekers (149 voor Heemskerk en 51 voor Uitgeest) verdeeld. De kosten voor Heemskerk bedragen € 22.350,-

7. Communicatie/openbaarheid

De communicatie met en informatievoorziening aan omwonenden en belanghebbenden wordt lokaal opgepakt. De gemeenten hebben een communicatieplan die gericht is op eenduidige en samenhangende communicatie over de opvang. Dit draagt bij aan het beperken van onrust, voorkomt polarisatie en het behoud van vertrouwen in de aanpak. Juist vanwege de maatschappelijke druk is het van belang de timing en de inhoud op elkaar af te stemmen. Voor de gemeente Uitgeest houdt dit in dat er samen met de gemeente Heemskerk één gezamenlijke persbericht wordt opgesteld en verstuurd indien nodig.

8. Verdere procedure

Na formele vaststelling van het eindrapportage zal de ontheffingsprocedure bij de provincie Noord-Holland voor een ruimtelijke ontwikkeling binnen BPL-gebied worden opgestart.

9. Bijlagen

1. Eindrapportage gemeenten Heemskerk en Uitgeest v2 d.d. 6 december 2023 -
D/2023/602071

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen